

Norsk Ornitologisk Forening
avd. Sør-Salten Lokallag
sor-salten@birdlife.no

Fylkesmannen i Nordland

fmnpost@fylkesmannen.no

Fredag 4. Januar 2019

Oppstart av fylkesvis suppleringsvern – forslag til aktuelle områder i kommunene Rødøy, Meløy og Gildeskål.

I utvelgelsen av områdene har vi primært lagt vekt på artsmangfold, rødlistestatus og et høy antall individer som periodevis bruker lokalitetene.

For alle områder anbefales en nærmere kartlegging av arter, artsgrupper, naturtyper og mulige påvirkninger som kan påvirke det biologiske mangfoldet i negativ retning. Aktuelle skjøtselstiltak bør også vurderes iverksatt.

Våre forslag må ikke sees på som en endelig oversikt over områder med behov for vern i vårt distrikt. Vi imøteser nærmere dialog.

Rødlistestatuser:

Fuglearter som er rødlistet for fastlandsdelen av Norge i 2015. Kategorier: CR = kritisk truet, EN = sterkt truet, VU = sårbar, NT = nær truet.

• RØDØY KOMMUNE

Utvidelse av eksisterende verneområder:

Kjølsøyværet/Valvær naturreservat til også å omfatte Sandvær og Skogsholmen.

Det er naturlig at områdene Valvær og holmene østover til Skogsholmen sees i sammenheng.

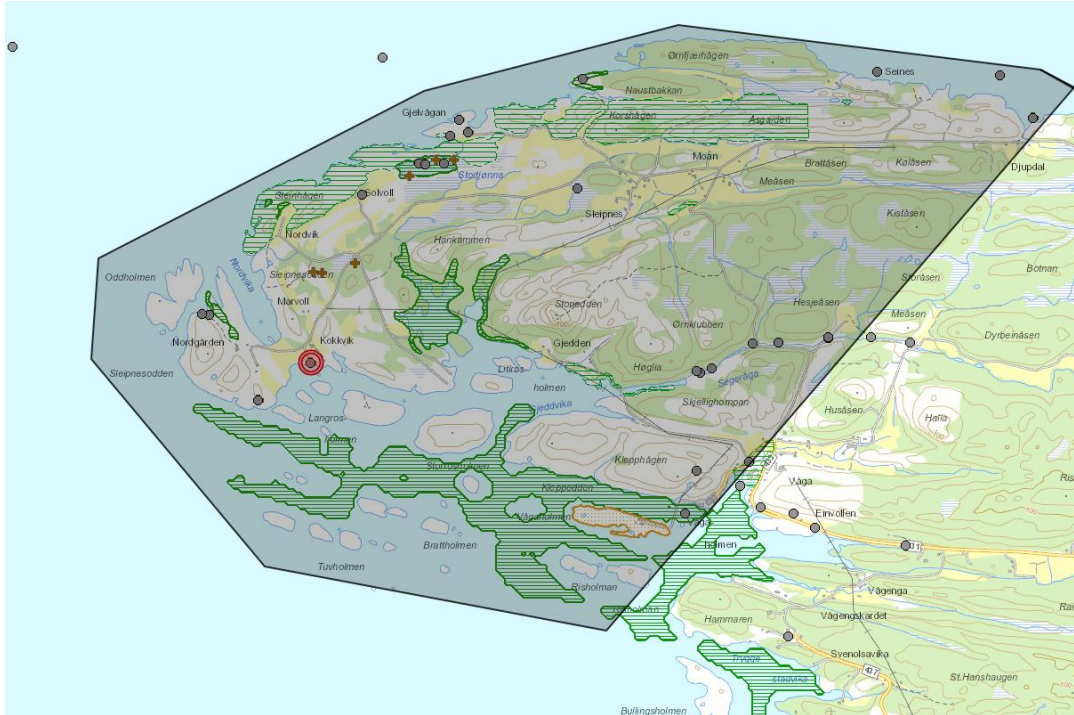
Undersøkelser av Skogsholmen viser bl.a.:

Hekking av ærfugl min. 10 par (NT), teist 5 par (VU), rødstilk, steinvender, myrsnipe og fjæreplytt. Enkelte år hekker makrellterne med ca 20 par (EN) og tyvjo med 2 par (NT).

Forslag til vern, nye områder:

Strandlinje fra Vågaholmen, rundt Sleipnesodden til og med Djupvika.

Landskapsområdet i ytterste del av Tjongsfjordhalvøya, (området Vågaholmen i sør, Sleipnesodden i vest, Djupdalen i nordøst)

Figur 1 Naturbase

Flere viktige naturtyper (Verdikode A/B/C) er beskrevet i Naturbase.

Mellom dyrkamark og fåtallig spredt boligbebyggelse /fritidsbebyggelse finner man bl.a naturbeitemark, rikmyr, strandeng og strandsump og store områder med kystlynghei. En større kalksjø (Stortjønna) og myrtjern/myrpytter.

Utenfor kystlinjen i sør finner man bl.a store skjellsandforekomster. Ved lavvann avdekkes næringsrike bløtbunnsområder bl.a fra Tranevollen (sør) mot Maliholmen, Kariholmen og Tjuvholmen.

Vi viser også til [Bioforsk-Rapport-2013-08-122](#) . Skjøtselsplan for kystlynghei – Sleipnesodden-Steinhågen og Sleipnes, Korshågen-Åsgarden, Rødøy kommune, Nordland.

Sleipnes-området er godt kartlagt med tanke på fugl. I Artsobservasjoner finner man hele 177 ulike fuglearter registrert i området, hvorav 42 arter står oppført i rødlista. Mange av artene i høyt antall. Lokaliteten fungerer som hekke-, nærings-, overvintrings-, raste- eller trekkområde og kombinasjon av flere av disse funksjonene for flere av artene.

Arter med status (NT): sivspurv, gulspurv, bergirisk, stær, blåstrupe, taksvale, sandsvale, gjøk, fiskemåke, tyvjo, jaktfalk, hønsehauk, gulneblom, fjellrype, lirype, svartand, havelle, ærfugl og snadderand.

Arter med status (EN): Vipe, myrhauk, brushane, krykkje, makrellterne og alke.

- **MELØY KOMMUNE**

Utvidelse av eksisterende verneområder:

Småvatnan naturreservat til også å gjelde en sone langs Halsoselva.

§3: Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv, særlig av hensyn til det rike fuglelivet.

Foreslått utvidelse langs Halsoselva ca. 200m fra reservatgrensen og nedover elva i en sone på ca. 100m på hver side av elva.

Dette området må sees i sammenheng med den vestre delen av reservatet der elva har sitt utløp. Dette er et viktig område som hekkeplass og for næringssøk for en rekke fuglearter. Gråhegre bruker området til næringssøk. Fossekall bruker område både til hekking og næringssøk.

Ellers: hekkeområde for vipe (EN), sivspurv (NT), storspove (VU), blåstrupe (NT), rødstilk, grønnstilk, småspove og enkeltbekkasin.

Næringssøksområde for taksvale (NT) og sandsvale.

Øyer og holmer mellom naturreservatene Valvær (IBA) – Flatvær/Varkgaard: (Finnskjærvær, Skjærvær, Vesholmen, Verholmen, Beitålen, Luren, Storgørholmen, Litlgrørholmen)

Skjærgårdskapet består av ytre grupper av øyer og holmer. Hele kysten er i større og mindre grad kulturlandskapspreget, men de små øyene her har lite bebyggelse og jordbruk fremstår som sterkt naturpreget. Landskapstypen ligger utilgjengelig til og er lite påvirket av hogst, beite, oppdrettsanlegg m.m.

Nord-øst for Grørholman ligger Flatværet/Varkgaard naturreservat som er fredet for å ivareta et verdifullt kystområde med tilknyttet plante-og dyreliv.

Området som foreslås vernet må sees i tilknytning til det kystområdet det inngår i (Valvær – Flatvær/Varkgaard), og at det er spesielt viktig som rast, hekke-, myte og overvintringsområde for en rekke fuglearter.

Noen observasjoner

Skjærvær: havelle (NT), ærfugl (NT) 50, krykkje (NT) 20, storskarv 42, tjeld 20, steinvender 20, storspove (VU), tyvjo (NT), teist (VU).

Snyvær: (Beitålen, Verholmen, Vessholmen, Luren, Grørholman): siland 500, skarver 250, tyvjo (NT), krykkje (EN), fiskemåke (EN), alke (EN), teist (EN), heippiplerke 15, enkeltbekkasin 6.

Figur 2 Funksjonsområde for bl.a skarv

Store deler av området ligger også mer enn 5 kilometer fra inngrep i oversikten over inngrepsfrie naturområder i Norge (INON) og er mangelfullt kartlagt.

Forslag til vern, nye områder:

Bjærangsøyra, med utløpet av Storåga og Gardsåga.

Denne lokaliteten ligger i bunnen av Bjærafjorden og er et langgrunt sandstrandområde med to elveutløp.

Rett ovenfor flomålet finner vi rike strandenger, og ved lavvann avdekkes flere brakkvannsdammer. Bjærangsøyra er viktig som rasteplass under trekket med relativt store antall ender og vadere. Når fjorden «går full» av fisk, samles det betydelige mengder måker og terner der.

Hekking: På strandengene hekker vipe (EN), sivspurv (NT), storspove 2-3 par (VU), fiskemåke ca. 10 par (NT), sandlo, rødstilk og tjeld.

Trekkområde: Viktig rasteplass for vipe med 20 ind. (EN), storspove – 5 ind. (VU), brushane 10 ind. (EN) og en rekke småvadere som temmincksnipe, steinvender, myrsnipe, sandlo, gluttsnipe og rødstilk samt større vadere som heilo, småspove, enkeltbekkasin og sotsniper.

Viktig også for ender: krikender (50) – brunnakke (10) – stjertand, knekkand, skjeand. I perioden før myting samles gjerne store flokker laksender og silender ved utløpet av Storåga med opptil 80-90 ind.

Næringssøk: Området er viktig for en rekke fuglearter mht næringssøk: stær (NT), taksvale (NT), storspove (VU), bergirisk (NT), fiskemåke (NT).

Bjærangsdalen

Langs Storåga ligger et rikt lauvskogsområde med mye older og hegg iblandet til dels tett undervegetasjon med storbregner. Området er egentlig delt i to av vei, bru og litt dyrket mark.

Den østlige delen ligger i et område kalt Røyryn mens det vestlige området kalles Innerholman. Tidligere var dette området omtrent dobbelt så stort, og var gjennomskåret av flere elveløp. Det rike jordsmonnet er i stor grad elveavsetninger, men med store mengder døde planterester har det dannet seg et tykt humuslag. I de gamle elveleiene er det en del stillestående vann som gir grobunn for et rikt insektliv, altså god tilgang på mat for spurvefugler. En del av lokaliteten beites av sau og danner kulturmark, mens resten stort sett er urørt og består av høy undervegetasjon med masser av råtne trestubber.

Av de rundt 35 fugleartene som hekker i det vestre området, er de fleste spurvefugler. Mens det tidligere var store gråtrostkolonier, er det større artsdiversitet i dag. Gråtrostkolonien har vært på rundt 60 par i de beste årene. Også rødvingetrosten kan enkelte år være tallrik. Normalt hekker det flere par med gulsanger, munk og hagesanger. Dessuten er arter som bokfink, bjørkefink, jernspurv, gråsisik, gråfluesnapper, svarthvit fluesnapper, blåmeis, granmeis, kjøttmeis, heippiplerke, sivspurv, buskskvett og rødstjert vanlige og til dels tallrike hekkearter.

I den østlige delen, Røyryn, er det observert 58 arter. Også der var det store ansamlinger med trostefugl med tall som 36 gråtrost og 25 rødvingetrost på et relativt begrenset område. Av hekkende arter utenom spurvefuglene finner vi stokkand, krikand, siland, strandsnipe, fossekall, ringdue og enkeltbekkasin. Området er ikke noe trekkområde, men noen arter bruker det til næringssøk, som haukugle, spurveugle, spurvehauk, dvergfalk, tretåspett, dvergspett, flaggspett og gjerdesmett.

På høstparten, hvis det er mye orerakler, er det store flokker med bergirisk og grå- og grønnsisik. Totalt er det observert 66 arter i de to nevnte områdene. Av sjeldne arter kan nevnes tornirisk, stillits og tornskate.

Grønrevet, Grøna.

Forslag til grense: Fra Storbåen i sørvest og nordøstover til Fallet. Deretter mot vest til Kråskallen, Ungen, Buøysundtaren og tilbake til Storbåen.

Området er værhardt og nesten uberørt. En liten betongbu uten tak på Grøna og en fortøyningsbøye i sundet mellom Grøna og Ersholmen er de eneste spor etter mennesker. I tillegg ble Grønstabben helt mot nordøst, tidligere brukt av forsvaret som øvelsesfelt for luft til bakkemål.

På grunn av beliggenhet, har det vært få feltundersøkelser. Og de som har vært har vært i hekketiden om sommeren og tidlig på høsten. Ifølge lokale fiskere skal det være mye fugl i område både på høst og vinter.

Holmene brukes som hekkeplass for måker, terner og ærfugl. I 2016 hekket det 250 par rødnebbterner. På Grønstabben hekker det også et par havørn. Dette er en svært spesiell hekkeplass for arten. Området brukes også av en rekke arter under trekk. Området virker og være viktig rasteplass for flere vaderarter. Steinvender (180 ind.), fjæreplytt (100), dvergsnipe

(50), myrsnipe (40) og polarsnipe (18). 12 vaderarter er registrert. Grunnområdene rundt holmene har store tareskoger og er beiteområde for et betydelig antall alkefugl, skarv, lom og ender.

Følgene rødlistede arter er registrert innenfor området; lomvi (*CR*), alke (*EN*), krykkje (*EN*), makrellterne (*EN*), brushane (*EN*), lunde (*VU*), teist (*VU*), sjøorre (*VU*), storspove (*VU*), ærfugl (*NT*), havelle (*NT*), fiskemåke (*NT*) og tyvjo (*NT*). Ærfugl og teist hekker fast.

Mellom Grytøya og Lille Raudholmen ligger Mølla. En helt spesiell, stor stein- /grusrygg som nordvesten og sørvesten driver og flytter rundt på. Oppå denne hekker det måker og ærfugl.

Ved et vern av revet, unngår man at det etableres installasjoner som forringer kvaliteten på området.

Figur 3 Mølla

Gruntvanns-/havstrandområde på nordvest og sørvestsida av eidet øst for Kunna inkl. holmen Rognan.

Store bløtbunnsområder. Viktig som hekke-, nærings-, overvintrings-, raste- eller trekkområde eller som en kombinasjon av flere av disse funksjonene.

Fuglelivet: Bløtbunnsområdet ved lavvann, den vesle holmen ”Rognan” og strandvegetasjon mot dyrkamark sørvest for Kunna er særlig utsatt for forstyrrelser da området i økende grad benyttes til turformål.

Vår anbefaling: Verneform som inkluderer helårs båndtvang, etablering av merkede turstier, fugletårn, informasjonstavler samt forbud mot motoriserte aktiviteter som droner, modellfly, vannskuter, hurtiggående båter etc.

Noen observasjoner:

Gulspurv (*NT*), dvergspurv (*VU*), sivspurv (*NT*), bergirisk (*NT*), stær (*NT*), blåstrupe (*NT*), lunde (*VU*), teist (*VU*) 25, alke (*VU*), lomvi (*CR*), makrellterne (*EN*), fiskemåke (*NT*), hettemåke (*VU*), krykkje (*EN*), tyvjo (*NT*), brushane (*EN*), storspove (*VU*), vipe (*EN*), gulneblom (*NT*), lirype (*NT*), sjøorre (*VU*), stjertand (*VU*), svartand (*NT*), ærfugl (*NT*) 50, havelle (*NT*) 75. Kortnebbgås 125, grågås 400, gravand 25, stokkand 60, sandlo 17.

- **GILDESKÅL KOMMUNE**

Utvidelse av eksisterende verneområde:

Sør-Fugløy naturreservat, Gildeskål.

Utvidelse rett linje fra grense på Søre Brømneset og mot vest til holme øst av Nattmålskjæran. Videre mot sør til østligste punkt på Sjursholmen, deretter til Kjiholmodden, Ytterøyodden og til knekkpunkt på nåværende grense ved Tjønnskjæret.

Figur 4 Utsikt fra lundeura mot havområde sørvest

Fugløyvika brukes av lunden som hekker i kolonien oppe i Lunddalen. Hver dag, både før lunden flyr opp i kolonien og også etter at de har vært der, samles en betydelig del av kolonien ute på vika et godt stykke utenfor reservatgrensen. En utvidelse av eksisterende vernegrense er avgjørende for å opprettholde beskyttelsesnivået naturreservatet er ment å ivareta. I 2018 ble det sett flokker på 2000 – 3000 ind. På 1990-tallet ble det talt opp flokker på mer enn 10000 ind. Det er ikke registrert andre slike samlesteder rundt Sør-Fugløy.

Lunde står på rødlisten som en sårbar art. Ved en slik utvidelse, kan man unngå at det etableres innretninger i området som virker forstyrrende på denne samleplassen. Vanlig fiske o.l. ser ikke ut til å være noe problem. Lunden ser ikke ut til drive næringssøk her, så eventuelt garnfiske i området virker ikke å være noe problem.

Med vennlig hilsen

Marianne Hegge Skogsholm, leder (sign.)

Kopi: Miljødirektoratet, NOF Nordland.